

MERKKIPÄIVIÄ

100-VUOTIAS STARIKKA

— 100 vuotta täyttää starikkojen ehdoton priimus Nikolai Hilonen 25. 11. -67 Polvijärvellä. Hän on syntynyt Suojärvellä. Hänet tunnetaan taitavana kondientappajana. Kaa-
taessaan kontion hän ei tuntenut vihaa. Hän on lausunut: »Katšos, nuori starikka, kondieta ei suo ambuo viha sydämes. Katšos, kondietki ovat Luojan luotimia da metsän petokin on kaadettava kuin mantsöin poimisi mättähältä.»

Nikolai suoritti kolmevuotisen asevelvollisuutensa tsaarinvallan aikana Viipurissa »Vanhassa kaartissa». Nyt Nikolai asuu poikansa Aleksanterin tilalla Polvijärvellä. Sitä viljelevät pojanpojat Jorma ja Martti. Agafia-mutšoi kuoli vasta muutama vuosi sitten. Nikolai-starikka lukee huondes-, ilta- ja ruokarukoukset säännöllisesti. Hän suunnistaa rauhallisesti tuonilmaisiin. Jumalan kera! Moine hyvä on Nikolai ennen suurta päiväänsä.

— 90 vuotta täyttää Anna Karvali, o.s. Kiiski, 24. 11. -67 Rautalammella. Hän on kotoisin Salmista.

— 75 vuotta täytti 21. 9. -67 Anna Kräkin, o.s. Nasijev. Härmäniemessä. Hän on kotoisin Impilahdelta.

— 70 vuotta täytti 8. 11. -67 Aapraham Laitinen Vähäkylässä. Hän on kotoisin Inkeristä.

— 60 vuotta täytti 10. 10. -67 lentomestari Viki Törhönen Helsingissä. Hän on syntynyt Suojärvellä ja on sotilasilmailumme alkutaipaleen sankarihahmoja. Ilmailu oli neljävuosikymmentä sitten seikkailua ja lentäjä pelasi elämänsä kanssa uhkapeliä. Niinpä Törhösen ohjaajaakurssin alkaessa tammikuussa 1927 kurssin johtaja ei syyttä huomauttanut oppilailleen: »Jos joku pelkää, on vielä mahdollisuus perua osanotto, sillä huomatkkaa, lentäjän keski-ikä on vain 3,5 vuotta».

Ltm. Törhösen kohdalla kohtalo on suonut, että hän viettää »vanhuuttaan» lukuisat seikkailut mielessään kuin eilispäivän tapahtumat. Jännitystä sisältyi jo 75 tuntia käsittävään ohjaajakoulutukseen. Silloin Caudron-alkeiskoulukone oli oikeus. Koneen tähtimoottori, jossa koko sylinteriryhmä pyöri potkurin kanssa, pyrki laskulähestymisessä pysähtymään. Jos näin hullusti sattui, joutui oppilas ostamaan korin kaljaa toisille, joka vähistä rahoista usein suoritettuna ei suinkaan ollut mieluista.

Sen ajan tunnettuja palveluskoneita oli Hansa-vesikone, jossa voimalaitteena käytettiin romuhintaan, 50 p/kg, hankittuja 300 hevosvoimaisia Fiat-moottoreita. Huonosta kunnosta johtuen moottorit kävivät silloin kun halusivat. Niinpä ltm. Törhönenkin joutui tekemään yhden vuoden aikana 33 pakkolaskua.

Moottorit eivät antaneet täyttä tehoa ja tyynellä ilmalla starttaaminen oli hokkuspokkuspeliä. Koneet kiisivät tyyntä vedenpintaa jonossa, edellä menevän koneen potkurivirta synnytti tuulta jäljessä tulevalle ja auttoi irtoamaan pinnasta. Koneet vuorottelivat startti-avun anossa ja siten hyvällä onnella pääsivät ilmaan.

Ltm. Törhönen osallistui molempiin sotiin. Talvisota oli vähällä olla hänen lentämisen päätepiste. Hidas, 175 metrin korkeudessa tiedustelulentoa suorittava 2-tasoinen Ripon-kone ammuttiin itsenäisyyspäivänä alas Ägläjärvellä. Ltm. Törhönen teki liekkimerenä leimuvalla koneella pakkolaskun vihollisen puolelle. Hän itse sai pahoja palovammoja ja niin sota päättyi hänen kohdaltaan 4,5 kuukautta kestäneeseen sotavankeuteen.

Jatkosodassa ltm. Törhönen oli jälleen mukana ja hän suoritti yli 100 tiedustelulentoa sekä huolto- ja sairaskuljetuksia. Esimerkiksi ohjatessaan raskasta Fokker-huoltokonetta — Törhönen kuljetti muonaa Seesjärvelle mottiin jääneille suomalaisille — hän totesi ahkeran päivätyön jälkeen koneen ohjaimista tulleen rakot käsiin.

Ltm. Törhösellä on takanaan yli 3.000 lentotuntia 90 eri tyyppisellä koneella. Vireäkuntoinen Törhönen toimii nykyään vakuutusyhtiön piirinjohtajana ja viettää vapaa-aikaansa harrastustensa kuten ulkoilun, kalastuksen ja joskus vielä mieliurheilunsa ammunnan parissa.

— 60 vuotta täytti 17. 11. -67 Anna Mäenrinne Pielavedellä. Hän on syntynyt Vitelessä.

— 60 vuotta täytti 15. 10. -67 Santeri Alanen Kemissä. Hän on kotoisin Rukajärveltä.

— 50 vuotta täytti Martta Vaarna, o.s. Mihailoff, 5. 9. -67 Ylivieskalla. Hän on kotoisin Kiimasjärveltä.

RUSKEI NEITSYT, Karjalan uusin laululintunen, fil.ylioppilas Heli Keinonen ja fil.yo Markku Into solmivat avioliiton 7. 10. -67 Joensuussa. Vihkimisen toimitti rovasti E. Piironen ja Joensuun ortod. mieskuoroa johti Niilo Meriala.

Häävieraiden joukossa oli muun muassa morsiamen setä, puolustusvoimain komentaja, kenraaliluutnantti Yrjö Keinonen.

Väinö Pietaar kiittää:

Täyttäessäni 50 vuotta olen yllätynyt siitä suuresta ystäväjoukosta, joka tuolloin minua ympäröi.

A ku mie nyt täyten 60 vuotta olen suorastaan ymmääl. Teitä olj nytkii viel ja viel suu-reemp joukko.

No mitä mie nyt voisn tehdä. Jos mie sanon, jot tiä kaik on liikaa ,nii miehä loukkaisin Teitä jokkaista. No jos mie Teitä kiittäsin, nii enhä mie löyvvää sanna miä pitäis tähän nyt prän-tätä.

A ku mie sanon, jot mie oun nyt nii onnel-linen kui ykskää ihmine voi olla, nii sillo mie sanon tottuuvve ja se lämmittää minnuu ja läm-mittäkköö Teitä jokkaista. Tiä sanonta lähtöö syvämeist ja sinne se painukookii.

Kaks sormeijain on pystys poikain tekniäs kuvas, ja se tahtoo sanna miä jot kaks suurtyötä on viel jälel. Työ arvaatte mitkä ne on.

Inkeriläisittäi lopuks: Suurkiitos kostjumala. V. P. Kekki.

Tuonilmaisii on Ylähisen toimesta kutsuttu seuraavat heimolaisemme:

— Pekka Leminaho (ent. Jeremejeff) kuoli 17. 9. -67 Kemissä. Hän oli syntynyt Paa-tenessa 12. 8. 1900.

— Maria Salmenkorva kuoli 25. 8. -67 Kuu-samossa. Hän oli syntynyt Pistojärvellä 25. 7. 1880.

— Natlia Turunen, o.s. Jaakkonen, kuoli 27. 8. -67 Kuopiossa. Hän oli kotoisin Uhtualta.

— Pekka Suronen (ent. Samsonoff) kuoli 2. 9. -67 Kemissä. Hän oli kotoisin Säämäjär-ven Miinalasta.

— Aleksandra Tuloma, o.s. Jakovleff, kuoli 30. 8. -67 Kuopiossa. Hän oli syntynyt Tu-lemajärvellä 30. 8. 1896.

— Nikolai Laistila kuoli 23. 9. -67 Var-kaudessa. Hän oli kotoisin Mäntyselän Korpi-järvellä.

— Yrjö Mikkonen kuoli 18. 10. -67 Hel-singissä. Hän oli syntynyt 26. 9. 1910 Uhtualla.

— Helsingissä viime kesäkuun 20. päivänä kadonnut sairaanhoitaja Helka Kaarina Mau-ranen on löytynyt kuolleena metsästä Espoos-sa. Retkellä olleet pikkupojat löysivät 29. 8. ruumiin. Sairanhoitaja Mauranen oli syn-tynt vuonna 1932.

MURTEITA NAUHOITETTU

Suomen kielen nauhoitearkisto toteaa kerto-muksessaan viime toimintakaudelta (1966) mm. seuraavaa:

Arkiston hoitokuntaan ovat kuuluneet professori Pertti Virtaranta puheenjohtajana, professori Terho Itkonen, professori R. E. Nirvi, maisteri Pentti Soutkari 31. 8. saakka ja professori Aulis J. Joki 1. 9. alkaen. Sihteerinä on ollut kandidaatti Jorma Rekunen.

Arkiston assistentteina ovat olleet kandidaatit Jorma Rekunen, Jaakko Yli-Paavola ja Matti Puntila koko vuoden sekä kandidaatti Erkki Lyytikäinen 1. 2. alkaen.

Helsingin yliopiston suomen kielen ja kansanrunouden tutkijain ja opiskelijain retki-kunta teki 3.—12. 4. matkan Petroskoihin. Mat-kalla arkiston hoitokunnan jäsenet professori Virtaranta ja maisteri Soutkari sekä arkiston assistentit Rekunen, Puntila ja Yli-Paavola nauhoittivat karjalaa ja lyydiä yhteensä 15 t 45 min. sekä eräitä kulttuurihistoriallisia haas-tatteluja 55 min.

Professori Virtaranta ja maisteri Helmi Vir-taranta osallistuivat 5.—23. 6. Neuvosto-Kar-jalaan tehtyyn tutkimusmatkaan. He nauhoit-tivat matkan aikana karjalaa ja lyydiä yhteensä 68 tuntia.

Kesän aikana arkistoa varten kunnostettiin Helsingin yliopiston Suomen Pankilta Meritul-linkatu 14:stä vuokraama huoneisto, jonne arkisto pääsi muuttamaan 26. 10. Uudet tilat kä-sittävät kuusi huonetta, joista yksi on sisustettu studioksi. Myöhemmin samaan portaaseen val-mistuu säilytys huone suunnitteilla olevaa kopionauhastoa varten. Alkuperäisnauhat säily-tetään edelleen yliopiston päärakennuksessa sijaitsevassa varastossa.

Vuoden 1966 lopussa nauhoitteita on kaik-kiaan arkistossa seuraavasti:

Suomen murteet		9 075 t 35 min
Suomen sukukielet		
karjala	506 t 35 min	
lyydia	38 t 50 min	
vatja	11 t 10 min	
vepsä	28 t 55 min	
viro	21 t	
liivi	1 t 45 min	
lappi	153 t	
mordva	4 t 40 min	
tšeremissi	3 t 10 min	
syrjääni	29 t 30 min	
votjakki	25 min	
ostjakki,		
voguli	8 t 45 min	
unkari	74 t	
samojedi	30 min	882 t 15 min
Muut kielet		5 t 40 min
Muut nauhoitteet		276 t 45 min
	Yhteensä	10 240 t 15 min